

Primera plana

La regressió dels deltes davant l'avenç del mar, empenyat per la pujada de les temperatures, no és cap novetat. Acceptat l'escenari més pessimista dels que es van preveure fa un parell de dècades, més aviat

que tard caldrà analitzar, de forma el més objectiva possible, quina és la magnitud de la tragèdia i què s'hi pot fer. El delta de l'Ebre n'és un cas paradigmàtic i ara, un ambiciós projecte de recerca internacional afi-

narà la predicció de l'impacte sobre el conreu de l'arròs o els espais naturals, en el context d'un estudi coordinat per l'IRTA a la Ràpita que inclou regions locals vulnerables de tot el món.

La reprogramació del Delta

TERRES DE L'EBRE *Oscar Meseguer*

El projecte internacional de recerca RISES-AM, convocat i finançat per la Comissió Europea, analitzarà la resposta dels litorals al canvi climàtic, sobretot a conseqüència de la pujada del nivell del mar, i plantejarà estratègies "innovadores" per adaptar-se a escenaris extrems. Hi participen 12 socis investigadors diferents, entre els quals hi ha destacades universitats (està liderat per la Politècnica de Catalunya i hi ha integrada, entre d'altres, la Universitat de Southampton) i centres de recerca, com ara el Global Climate Forum d'Alemanya o el Centre Euromediterrani de Canvi Climàtic d'Itàlia; i el Programa d'Ecosistemes Aquàtics de l'IRTA, a Sant Carles de la Ràpita, s'encarregarà de la coordinació dels casos d'estudi "regionals", és a dir, locals, un dels quals serà el delta de l'Ebre. De fet, el projecte, amb més de 5,5 milions d'euros de pressupost, vol enfocar els impactes que tindrien els escenaris més pessimistes de predicció del canvi climàtic sobre les costes més vulnerables, com ara els deltes, estuaris, ciutats portuàries i illes. Aquests pitjors escenaris previstos, a més a més, no són un extrem: són la realitat que ja s'ha començat a manifestar. Perquè, com constata el director del Programa d'Ecosistemes Aquàtics de l'IRTA, l'investigador ebrenc Carles Ibáñez, Europa ha vist que s'estan complint els pitjors auguris formulats els anys 90. Segons l'últim informe del Panell Internacional d'Experts en Canvi Climàtic (IPCC), a finals de segle s'haurà consolidat una pujada de temperatura de fins a dos graus centígrads i una pujada del nivell del mar d'uns 80 centímetres. "Si hi ha

Una imatge aèria del delta de l'Ebre.

guessen canvis en el comportament humà o en l'economia, potser canviaria la tendència, però això no està passant", lamenta. El decreixement no arriba i el progrés sostenible està lluny de ser rigorós.

IMPACTE SOBRE L'ARRÒS Doctor en biologia i membre del consell assessor de Desenvolupament Sostenible de la Generalitat de Catalunya, Ibáñez matisa que l'estudi dels casos locals s'haurà de limitar als impactes i els paràmetres analitzables objectivament: efectes ambientals o sobre infraestructures i zones agrícoles. S'hi inclouen, per exemple, el delta del Danubi, ciutats i ports com Liverpool, Londres o Hamburg, les illes Maldives, el delta del Rin holandès, etcètera. I en el cas del delta de

l'Ebre, tot i que també s'hi inclourà l'efecte sobre zones urbanes com Riumar, els treballs se centraran en l'impacte sobre l'arròs i els espais naturals. "Dins aquest projecte, estem dirigint una tesi doctoral sobre l'impacte en el cultiu de l'arròs, menys productiu en zones més baixes i més a prop del mar i, per tant, amb un major grau de salinitat", explica Ibáñez. Això, segons sosté, els ha de permetre formular un model matemàtic de simulació per relacionar paràmetres de salinitat amb productivitat del conreu i fixar possibles escenaris. Per exemple, en el cas que el mar pugui pujar 50 centímetres, preveure quina producció es perdria.

En relació al segell del canvi climàtic sobre els espais naturals, els ex-

perts han constatat que alguns dels punts més vulnerables de la costa del Delta estan patint una regressió

L'IRTA i el delta de l'Ebre, pilars d'un projecte europeu de recerca sobre l'efecte climàtic en les costes vulnerables

de fins a vuit metres anuals, cosa que pot reduir a la meitat espais singulars com l'illa de Buda a curt i mig termini, tal com publicava recentment aquest setmanari.

Davant un panorama i un horitzó

realment pessimistes, la recerca afronta el repte de quantificar possibles efectes, però també estratègies correctores. En aquest sentit, el projecte també posarà damunt de la taula mesures d'adaptació per minimitzar els efectes del canvi: "Mesures de defensa que, en el cas del Delta, seran bàsicament la captació de sediments o els dics de contenció, o les dos coses", per formular-ne prediccions objectives, amb xifres concretes: amb aquesta o amb aquesta altra mesura, quins efectes apaivagadors es podrien aconseguir.

AL MARGE DE L'APOSTA POLÍTICA

El que no farà el projecte en què participa l'IRTA és avaluar la viabilitat tècnica, econòmica o política de l'aplicació d'aquestes mesures: l'aportació artificial de sediments al Delta (no hi arriben naturalment perquè es queden als embassaments) és un cas paradigmàtic de mesura urgent i necessària que fins ara no ha estat prou ponderada per l'administració, i el recentment aprovat Pla Hidrològic de la conca de l'Ebre és un exemple d'omissió. "Nosaltres, el que farem serà posar les bases perquè després les polítiques puguin fer-ne l'aplicació, si no ara quan siga", conclou l'investigador.

Algú haurà d'agafar, però, el bou per les banyes, perquè si no les mesures d'adaptació seran exclusivament de retrocés (s'hauran de canviar els usos de lloc perquè no seran viables) o d'una barreja de resignació i pragmatisme: el projecte de recerca RISES-AM preveu incidir en mesures com la inundabilitat d'algunes parts de les ciutats, com seria el cas d'Hamburg, al nord d'Alemanya. Venècia deixarà de ser una singularitat. ■